

0-3 meseca kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

	DA	NE
Igra i društvene veštine		
Uživa u razigranoj interakciji licem u lice sa ljudima		
Guče kao odgovor na razigranu interakciju		
Uočava i odgovara na zvukve		
Koordinacija		
Pomera noge i ruke sa podloge kada je uzbudjeno		
Koristi vid da bi pratilo crno-bele ili svetle predmete		
Može da otvara i zatvara šake		
Može da prinese šake do usta		
Može kratko vreme da provede ležeći na stomaku		
Dnevne aktivnosti		
Može da se pridržava dok doji ili dok se hrani flašicom		
Može da ostane mirno u toku vožnje kolima kada nije umorno ili gladno		
Uživa dok se kupa		
Obično može da toleriše menjanje pelena bez plakanja		
Lično iskustvo		
Može da se uteši maženjem ili dodirom roditelja		
Ne uznemiravaju ga svakodnevni zvukovi		
Uživa u raznovrsnim razigranim pokretima (npr. cupkanje na koljenima)		
Može da se smiri iskustvima kao što su ljaljanje, dodir i umirujući zvuci		
Ne pokazuje česte ili duge napade uznemirenosti		
Ukupno (od 17)		

SLOBODNO KOPIRANJE,BEZ IZMENA,OSIM UZ DOZVOLU PATHWAYS.ORG

Pathways.org je 501©(3) neprofitna organizacija. Dozvola za citiranje bilo kog dela ovog rada mora biti odobrena od Pathways.org. Materijali su obezbeđeni besplatno; nikakvi dodatni troškovi ne mogu biti naplaćeni za bilo koji od materijala Pathways.org bez prethodnog pismenog odobrenja. ©2019

www.Pathways.org • Facebook.com/PathwaysDotOrg • (800)955-CHILD (2445)

4-6 meseci kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

DA **NE**

Igra i društvene veštine

Uživa u razigranoj interakciji sa drugima (kao što je UUU - JAA)

Vokalizuje kao odgovor na razigranu interakciju

Okreće glavu prema zvuku

Održava kontakt očima sa poznatim ljudima tokom razigrane interakcije

Uživa u igri igračkama različitih materijala

Uživa u muzičkim igračkama

Podiže ruke da bi ga uzeli

Uživa u raznovrsnim pokretima, kao što je lagano njihanje

Koordinacija

Počinje da se oslanja celom težinom na stopala kada ga pridržavamo da stoji

Može da podigne glavu napred kada ga povučemo iz ležećeg u sedeći položaj

Može kratko da se igra ležeći na stomaku

Može da se okreće sa stomaka na leđa (5 meseci) i sa leđa na stomak (6 meseci)

Može da podigne glavu i osloni se na laktove dok leži na trbuhi

Koristi ruke za igranje i istraživanje igračaka

Koristi podjednako obe ruke dok se igra igračkama

Može da okreće glavu da bi vizuelno propratilo igračke ili ljudi koji ga

Dnevne aktivnosti

Može da se pridržava dok doji ili dok se hrani flašicom

Može da ostane mirno u toku vožnje kolima kada nije umorno ili gladno

Uživa dok se kupa

Obično je srećno kada nije gladno ili umorno

Uživa u raznovrsnim razigranim pokretima (npr. cupkanje na kolenima)

Može da se smiri iskustvima kao što su ljuljanje, dodir i umirujući zvuci

Strana 1

SLOBODNO KOPIRANJE,BEZ IZMENA,OSIM UZ DOZVOLU PATHWAYS.ORG

Pathways.org je 501©(3) neprofitna organizacija. Dozvola za citiranje bilo kog dela ovog rada mora biti odobrena od Pathways.org. Materijali su obezbeđeni besplatno; nikakvi dodatni troškovi ne mogu biti naplaćeni za bilo koji od materijala Pathways.org bez prethodnog pisменog odobrenja. ©2019

4-6 meseci kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

	DA	NE
Lično iskustvo		
Može da se uteši maženjem ili dodirom roditelja		
Ne plaši se svakodnevnih zvukova		
Uglavnom je srećno kada nije gladno ili umorno		
Uživa u raznovrsnim iskustvima razigranih pokreta (npr. cupkanje na kolenima)		
Može da se smiri iskustvima kao što su ljaljanje, dodir i umirujući zvuci		
Ukupno (od 26)		

Strana 2

SLOBODNO KOPIRANJE,BEZ IZMENA,OSIM UZ DOZVOLU PATHWAYS.ORG

Pathways.org je 501©(3) neprofitna organizacija. Dozvola za citiranje bilo kog dela ovog rada mora biti odobrena od Pathways.org. Materijali su obezbeđeni besplatno; nikakvi dodatni troškovi ne mogu biti naplaćeni za bilo koji od materijala Pathways.org bez prethodnog pisменog odobrenja. ©2019

www.Pathways.org • Facebook.com/PathwaysDotOrg • (800)955-CHILD (2445)

7-9 meseci kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

DA **NE**

Igra i društvene veštine

Zainteresovano je za interakciju sa drugima (kao što je UUU -JAAA)

Uživa u igri igrackama različitih materijala

Uživa u igri muzičkim igrackama

Zainteresovano je za igru šarenim predmetima

Podiže ruke prema odraslogu da bi ga uzeli

Održava kontakt očima sa ljudima tokom razigrane interakcije

Uživa u kretanju dok istražuje okolinu kada se stavi na pod

Uživa u različitim vrstama pokreta, kao kada ga roditelji lagano njišu u vazduhu

Koordinacija

Može da se oslanja celom težinom na stopala kada ga pridržavamo da stoji

Može da podigne glavu i osloni se na laktove dok leži na stomaku

Drži glavu napred kada ga povučemo da sedne iz ležećeg u sedeći položaj

Može da se igra dok leži na stomaku

Pomera se po podu da bi dohvatio željenu igračku

Pomera se u i iz različitih položaja (npr. sedenje, stomak, ruke i kolena)

Može da okreće glavu da bi vidom pratilo podsticajne igračke i ljudi

Održava ravnotežu dok sedi i koristi obe ruke da istraži igračke

Koristi podjednako obe ruke dok se igra igračkama

7-9 meseci kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

DA **NE**

Dnevne aktivnosti

Može da se pridržava dok doji ili dok se hrani flašicom

Uživa dok se kupa

Može da se smiri u toku vožnje kolima kada nije umorno ili gladno

Obično toleriše menjanje pelena bez plakanja

Ne plaši se pri vraćanju glave unazad kada se враћа из sedećeg u ležeći položaj, pri aktivnostima kao što je menjane pelena

Može da pređe sa mlečne formule na žitarice za bebe

Lično iskustvo

Može da se uteši maženjem ili dodirom roditelja

Uglavnom je srećno kada nije gladno ili umorno

Može da se umiri iskustvima kao što su lJuljanje, dodir i umirujući zvuci

Ne plaši se svakodnevnih zvukova

Ima uspostavljen i pouzdan raspored spavanja

Ukupno (od 29)

Strana 2

SLOBODNO KOPIRANJE,BEZ IZMENA,OSIM UZ DOZVOLU PATHWAYS.ORG

Pathways.org je 501©(3) neprofitna organizacija. Dozvola za citiranje bilo kog dela ovog rada mora biti odobrena od Pathways.org. Materijali su obezbeđeni besplatno; nikakvi dodatni troškovi ne mogu biti naplaćeni za bilo koji od materijala Pathways.org bez prethodnog pisменog odobrenja. ©2019

www.Pathways.org • Facebook.com/PathwaysDotOrg • (800)955-CHILD (2445)

10-12 meseci kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

	DA	NE
Igra i društvene veštine		
Zainteresovano je za interakciju sa drugima (kao što je UUU -JAAA)		
Održava kontakt očima sa ljudima tokom razigrane interakcije		
Podiže ruke da bi ga uzeli		
Okreće glavu kao odgovor kada ga pozovemo po imenu		
Pokazuje prstom predmete koji su u sferi interesovanja za 12 meseci		
Uživa u igri igračkama različitog materijala		
Uživa u sviranju i lupanju u muzičke igračake		
Uživa u različitim vrstama pokreta, kao kada ga roditelji lagano njisu u vazduhu		
Često istražuje okolinu kada se stavi na pod		
Uživa kada se kreće da bi dobilo željenu igračku		
Koordinacija		
Kreće se u i iz različitih položaja (npr.puzanje, penjanje, lagano hodanje i šetanje) da bi istražilo okolinu i dobilo željene igračke		
Drži glavu napred kada ga povučemo da sedne iz ležećeg u sedeći položaj		
Može da se podigne u stojeći položaj		
Može da drži glavu uspravno dok puzi sa 11 meseci		
Prvenstveno puzi ili hoda da bi dobilo željeni predmet		
Prebacuje težinu na ruke ili noge kada se kreće u i iz različitih položaja i kada ga pridržavamo da stoji		
Može da sedi bez pridržavanja i okreće glavu da bi gledalo u predmete, bez gubljenja ravnoteže		
Može da baca lopte i održi ravnotežu		
Koristi obe ruke podjednako za igranje i istraživanje igračaka		
Može da pljeska rukama		
Uživa i traži različite načine da bi se kretalo i igralo		

10-12 meseci kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

	DA	NE
Dnevne aktivnosti		
Obično uživa u kupanju		
Može da se smiri u toku vožnje autom kada nije umorno ili gladno		
Obično može da toleriše menjanje pelena bez plakanja		
Ne plaši se pri vraćanju glave unazad kada se vraća iz sedećeg u ležeći položaj		
Može da koristi vrhove prstiju da bi pokupilo male predmete, kao što su mali komadići hrane		
Jede sve veći izbor hrane		
Obično može da učestvuje u oblačenju a da se ne uznemiri		
Ima uspostavljen raspored spavanja		
Obično može da se smiri da bi zaspalo		
Lično iskustvo		
Uteši se maženjem i dodirom roditelja		
Naviklo se na svakodnevne zvukove i obično ga oni ne iznenađuju		
Uglavnom je srećno kada nije gladno ili umorno		
Može da se umiri iskustvima kao što su ljaljanje, dodir i umirujući zvuci		
Može da uživa u širokom spektru dodira, zvukova i mirisa		
Plače i primećuje kada je povređeno		
Može samo da se smiri kada je uznemireno		
Ukupno (od 37)		

13-18 meseci kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

DA   **NE**

Igra i društvene veštine

Zainteresovan je za interakciju sa ljudima (igra tapšanja dlanom o dlan)

Podiže ruke da bi ga uzeli

Održava kontakt pogledom sa ljudima tokom razigranih interakcija

Zainteresovan je za oponašanje drugih

Okreće glavu kao odgovor kada ga pozovemo po imenu

Pokazuje prstom predmete koji su u sferi interesovanja za 12 meseci

Može da pronađe predmete koje ste mu prstom pokazali

Tapše rukama kao odgovor na društvenu igru

Uživa da se igra raznovrsnim igračkama i teksturama

Uživa u lupanju i sviranju muzičkih igračaka

Uživa u igri novim igračkama

Željno istražuje okolinu kada se stavi na pod

Uživa kada ga njšemo i lagano bacamo u vazduhu

Uživa u istraživanju i igranju na igralištu

Uživa da se ljujla na ljujlaškama na igralištu

Koordinacija

Često se kreće u i iz različitih položaja (npr. puzanje, penjanje, lagano hodanje i šetanje) da bi istražilo okolinu i dobilo željene predmete

Održava ravnotežu u toku sedenja ili stajanja dok koristi obe ruke za istraživanje igračaka

Može da okreće glavu i gleda predmete bez gubitka ravnoteže dok стоји

Može da napravi korake ako ga nečim motivišemo

Pazi ili hoda do željenog cilja

Ima adekvatnu izdržljivost i snagu dok se igra sa vršnjacima

Koristi ruke da bi potpomoglo kretanje iz jednog položaja u drugi

Može da baca lopte bez gubitka ravnoteže

Koristi obe ruke podjednako dok se igra i istražuje igračke

Traži nove načine kretanja i igranja

Strana 1

SLOBODNO KOPIRANJE, BEZ IZMENA, OSIM UZ DOZVOLU PATHWAYS.ORG

Pathways.org je 501©(3) neprofitna organizacija. Dozvola za citiranje bilo kog dela ovog rada mora biti odobrena od Pathways.org. Materijali su obezbeđeni besplatno; nikakvi dodatni troškovi ne mogu biti naplaćeni za bilo koji od materijala Pathways.org bez prethodnog pisменog odobrenja. ©2019

www.Pathways.org • Facebook.com/PathwaysDotOrg • (800)955-CHILD (2445)

13-18 meseci kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

	DA	NE
Dnevne aktivnosti		
Obično uživa u kupanju		
Može da se smiri u toku vožnje autom kada nije umorno ili gladno		
Obično može da toleriše menjanje pelena bez plakanja		
Može da nagne glavu unazad kada se vraća iz sedećeg u ležeći položaj		
Može da koristi vrhove prstiju da bi pokupilo male predmete, kao što su mali komadići hrane		
Jede sve raznovrsniju hranu		
Obično može da učestvuje u oblačenju a da se ne uznemiri		
Ima uspostavljen raspored spavanja		
Obično može da se smiri i da zaspi		
Može da toleriše i nosi novu odeću od raznovrsnog materijala		
Lično iskustvo		
Uteši se maženjem i dodirom roditelja		
Uglavnom je srećno kada nije gladno ili umorno		
Može da se umiri iskustvima kao što su ljuljanje, dodir i umirujući zvuci		
Naviklo se na svakodnevne zvukove i obično ga oni ne iznenađuju		
Ima uspostavljen i pouzdan raspored spavanja		
Može da uživa u širokom spektru dodira, zvukova i mirisa		
Plače i primećuje kada je povređeno		
Može samo da se smiri kada je uznemireno		
Uživa u raznim teksturama, kao što su trava ili pesak, nakon što smo ga više puta izlagali		
Može da promeni okolinu ili aktivnost		
Ukupno (od 42)		

19-24 meseci kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

	DA	NE
Igra i društvene veštine		
Okreće glavu kao odgovor kada ga pozovemo po imenu		
Može da učestvuje u malim grupama sa drugom decom		
Zainteresovano je, svesno i sposobno da održava kontakt očima sa drugima		
Može da se igra u društvenim situacijama nakon izvesnog vremena		
Pokazuje predmete koji ga interesuju		
Može da pronađe predmete koje mu pokazujete		
Istražuje različita okruženja kao što je novo igralište		
Uživa dok se ljudi na ljudiškama na igalištu		
Uživa kada njišemo i lagano bacamo u vazduhu		
Uživa u igri novim igračkama na različite načine		
Obično se igra igračkama a da ih ne stavlja u usta		
Uživa kada se igra raznovrsnim igračkama i teksturama		
Uživa dok se igra muzičkim igračkama		
Uživa da sedi i razgleda knjigu ili sluša priču		
Koordinacija		
Često se kreće u i iz različitih položaja (npr. puzanje, penjanje, lagano hodanje i šetanje) da bi istražilo okolinu i dobilo željene predmete		
Koordinira kretanje koje mu je potrebno za igru i istraživanje		
Obično hoda po šablonu peta prsti, a ne prvenstveno na prstima		
Uživa i traži različite načine kretanja i igranja		
Ima adekvatnu izdržljivost i snagu dok se igra sa vršnjacima		
Može da održi ravnotežu kada uhvati loptu ili kada se blago sudari sa vršnjakom		
Može da baci i da pokuša da uhvati loptu bez gubitka ravnoteže		
Koristi ruke da bi potpomoglo kretanje iz jednog položaja u drugi		
Koristi obe ruke podjednako dok se igra i istražuje igračke		

Strana 1

SLOBODNO KOPIRANJE,BEZ IZMENA,OSIM UZ DOZVOLU PATHWAYS.ORG

Pathways.org je 501©(3) neprofitna organizacija. Dozvola za citiranje bilo kog dela ovog rada mora biti odobrena od Pathways.org. Materijali su obezbeđeni besplatno; nikakvi dodatni troškovi ne mogu biti naplaćeni za bilo koji od materijala Pathways.org bez prethodnog pisменog odobrenja. ©2019

19-24 meseci kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

	DA	NE
Dnevne aktivnosti		
Uživa u kupanju		
Može da se smiri u toku vožnje autom kada nije umorno ili gladno		
Obično može da toleriše menjanje pelena bez plakanja		
Ne plaši se kada nagne glavu unazad dok se vraća iz sedećeg u ležeći položaj		
Može da koristi vrhove prstiju da bi pokupilo male predmete, kao što su mali komadići hrane		
Može da jede sve raznovrsniju hranu		
Obično može da učestvuje u oblačenju a da se ne uznemiri		
Ima uspostavljen raspored spavanja		
Obično može da se smiri i da zaspi		
Može da toleriše i nosi novu odeću od raznovrsnog materijala		
Lično iskustvo		
Uglavnom je srećno kada nije gladno ili umorno		
Može da se umiri iskustvima kao što su ljaljanje, dodir i umirujući zvuci		
Naviknuto je na svakodnevne zvukove i obično ga oni ne iznenađuju		
Ima uspostavljen i pouzdan raspored spavanja		
Ne zahteva preteranu rutinu da bi se smirilo		
Može da uživa u širokom spektru dodira, zvukova i mirisa		
Plače i primećuje kada je povređeno		
Može samo da se smiri kada je uznemireno		
Uživa u raznim teksturama, kao što su trava ili pesak, nakon što smo ga vise puta izlagali		
Može da upozna novu sredinu ili aktivnost		
Može da bude daleko od roditelja kada je sa negovateljima ili poznatim ljudima		
Ukupno (od 42)		

2-3 godine kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

	DA	NE
<h2>Igra i društvene veštine</h2> <p>Može da učestvuje u malim grupama sa drugom decom Zainteresovano je, svesno i sposobno da održava kontakt očima sa drugima Okreće glavu kao odgovor kada ga pozovemo po imenu Istražuje različita okruženja kao što je novo igralište Uživa dok se ljudja na ljudjaškama na igalištu Može da se igra u društvenim situacijama nakon izvesnog vremena Uživa kada ga njishemo, lagano bacamo u vazduhu i galamimo Uživa kada se igra raznovrsnim igračkama i materijalima Može da pronađe predmete koji ga interesuju Može da pronađe predmete koje mu pokazuјete Uživa dok se igra muzičkim igračkama Uživa u igri novim igračkama na različite načine Obično se igra igračkama a da ih ne stavlja u usta Uživa da sedi i razgleda knjigu ili da sluša priču Može da učestvuje u aktivnostima u kojima može da isprlja ruke</p>		
<h2>Koordinacija</h2> <p>Uživa i traži različite načine kretanja i igranja Ima adekvatnu izdržljivost i snagu dok se igra sa vršnjacima Koristi ruke da bi potpomoglo kretanje iz jednog položaja u drugi Usklađuje kretanje koje mu je potrebno za igru i istraživanje Obično hoda po šablonu peta prsti, a ne prvenstveno na prstima Može da održi ravnotežu kada uhvati loptu ili kada se blago sudari sa vršnjakom Može da hoda i održi ravnotežu na neravnim površinama Šeta kroz novu sobu bez sudaranja sa predmetima i ljudima</p>		

2-3 godine kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

DA   **NE**

Koordinacija nastavak...

Oslanja se na nameštaj, zidove ili ljude i sedi savijeno jedino kada se zamori

Može da baci i da pokuša da uhvati loptu bez gubitka ravnoteže

Usklađuje obe ruke za igranje, kao što je zamahivanje štapom ili otvaranje kutije

Koristi obe ruke podjednako dok se igra i istražuje igračke

Usklađuje pokrete ruku i prstiju za učešće u igrama i aktivnostima na stolu

Dnevne aktivnosti

Uživa u kupanju

Može da se smiri u toku vožnje autom kada nije umorno ili gladno

Toleriše menjanje pelena bez plakanja

Ne plaši se kada nagne glavu unazad

Može da koristi vrhove prstiju da bi pokupilo male predmete, kao što su mali komadići hrane

Može da jede sve veći izbor hrane

Ima uspostavljen raspored spavanja

Obično može da se smiri i da zaspi

Može da toleriše i nosi novu odeću od raznovrsnog materijala

Može da uzme odgovarajuće zalogaje hrane, a da ne prepuni usta

Svesno je osećaja kao što je mokra pelena ili gaće

Može da bude smiren i da toleriše šišanje

Može da se prilagodi promenama rutine

2-3 godine kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

	DA	NE
Lično iskustvo		
Uglavnom je srećno kada nije gladno ili umorno		
Može da se umiri iskustvima kao što su ljaljanje, dodir i umirujući zvuci		
Naviknuto je na svakodnevne zvukove i obično ga oni ne iznenadjuju		
Ima uspostavljen i pouzdan raspored spavanja		
Ne zahteva preteranu rutinu da bi se smirilo		
Može da uživa u širokom spektru dodira, zvukova i mirisa		
Plače i primećuje kada je povređeno		
Može samo da se smiri kada je uznemireno		
Uživa u raznim teksturama, kao što su trava ili pesak, nakon što smo ga više puta izlagali		
Može da upozna novu sredinu ili aktivnost		
Može da bude daleko od roditelja kada je sa negovateljima ili poznatim ljudima		
Uživa u igranju blizu vršnjaka		
Ukupno (od 49)		

4-6 godina kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

DA **NE**

Igra i društvene veštine

Zainteresovano je, svesno i sposobno da održava kontakt očima sa drugima

Uživa u igranju u malim grupama sa decom istog uzrasta

Može da započne igru sa drugom decom istog uzrasta

Okreće glavu kao odgovor kada ga pozovemo po imenu

Zainteresovano je da istražuje različita okruženja kao što je novo igralište ili kuća od prijatelja

Može da se igra u novim društvenim situacijama

Uživa kada se igra raznovrsnim igračkama namenjenim deci istog uzrasta

Svesno je rizičnog i nesigurnog okruženja i ponašanja

Učestvuje u zanimanjima/aktivnostima koja uključuju vlažan materijal, kao što je lepak

Uživa u gruboj ali bezbednoj igri sa vršnjacima, braćom i sestrama ili roditeljima

Uživa dok se ljudi na ljudištu na igralištu

Uživa u igri novim igračkama

Može da pronađe predmete koje mu pokazujete

Uživa da sedi i razgleda knjigu ili da sluša priču

Obično ne stavlja neprehrambene predmete u usta

Može da se igra jednom igračkom ili sadržajem 15 minuta

Koordinacija

Uživa i traži različite načine kretanja i igranja

Ima adekvatnu izdržljivost i snagu dok se igra sa vršnjacima

Usklađuje kretanje koje mu je potrebno za igru i istraživanje

Obično hoda po šablonu peta prsti, a ne prvenstveno na prstima

Održava ravnotežu kada uhvati loptu ili kada se blago sudari sa vršnjakom

Može da hoda i održi ravnotežu na neravnim površinama

Šeta kroz novu sobu bez sudaranja sa predmetima i ljudima

Oslanja se na nameštaj, zidove ili ljudi i sedi savijeno jedino kada se zamori

Strana 1

SLOBODNO KOPIRANJE,BEZ IZMENA,OSIM UZ DOZVOLU PATHWAYS.ORG

Pathways.org je 501©(3) neprofitna organizacija. Dozvola za citiranje bilo kog dela ovog rada mora biti odobrena od Pathways.org. Materijali su obezbeđeni besplatno; nikakvi dodatni troškovi ne mogu biti naplaćeni za bilo koji od materijala Pathways.org bez prethodnog pisменog odobrenja. ©2019

www.Pathways.org • Facebook.com/PathwaysDotOrg • (800)955-CHILD (2445)

4-6 godina kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

DA **NE**

Koordinacija nastavak...

Može da baci i da pokuša da uhvati loptu bez gubitka ravnoteže

Usklađuje obe ruke za igranje, kao što je zamahivanje štapom ili otvaranje kutije

Usklađuje pokrete ruku i prstiju za učešće u igrama i aktivnostima na stolu

Može da boji i počinje da precrta oblike

Koristi odgovarajuću snagu kada se igra sa vršnjacima ili kućnim ljubimcima ili kada drži predmete

Može da održava dobar položaj sedenja koji je potreban da bi sedelo na stolici

Dnevne aktivnosti

Može da koristi pribor za jelo da bi pokupilo male komadiće hrane

Ima uspostavljen raspored spavanja

Obično može da se smiri i da zaspi

Može da toleriše i nosi novu odeću od raznovrsnog materijala

Može da uzme odgovarajuće zalogaje hrane, a da ne prepuni usta

Može da toleriše šišanje i rezanje noktiju bez plakanja

Može da se prilagodi promenama rutine

Može da se okupa ili istušira, ali može da preferira jednu od tih opcija

Ima ishranu bogatu različitim namirnicama koje su različite temperature i teksture

Pije iz čase i sa slamkom bez prosipanja

Potreba za padom, sudaranjem i brzim kretanjem ne ometa učešće u aktivnostima i porodičnom životu

Može da obavi svakodnevne zadatke koji imaju više koraka, kao što je oblačenje

Često se budi odmorno i spremno za novi dan

4-6 godina kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

	DA	NE
Lično iskustvo		
Uglavnom je srećno kada nije gladno ili umorno		
Naviknuto je na svakodnevne zvukove i obično ga oni ne iznenađuju		
Ima uspostavljen i pouzdan raspored spavanja		
Može da uživa u širokom spektru dodira, zvukova i mirisa		
Plače i primećuje kada je povređeno		
Može da se smiri nakon uznemirujućeg događaja		
Može da upozna novu sredinu ili aktivnost		
Može da obrati pažnju, a da ga ne ometaju zvukovi koje drugi ne primećuju		
Može da podnese neočekivanu promenu		
Ukupno (od 50)		

6 godina & više kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

	DA	NE
Igra i društvene veštine		
Zainteresovano je, svesno i sposobno da održava kontakt očima sa drugima		
Može da započne igru sa drugim detetom istog uzrasta		
Radije se igra sa prijateljem ili decom nego sa odraslima		
Ima nekoliko prijatelja i voli da se igra sa njima		
Uživa u porodičnim izletima		
Uživa da se igra u novom okruženju		
Može da reši konflikte sa prijateljima ili drugom decom bez intervencije nastavnika ili roditelja		
Učestvuje u zanimanjima / aktivnostima koji uključuju vlažan materijal, kao što je lepak		
Zainteresovano je za istraživanje raznovrsnog okruženja, kao što je novo igralište ili prijateljska kuća		
Može da se igra i prilagodi novim društvenim situacijama		
Uživa u gruboj ali bezbednoj igri sa vršnjacima, braćom i sestrama ili roditeljima		
Uživa u igri sa novim igračkama		
Uživa u ljljanju na ljljaškama na igralištu		
Može da pronađe predmete koje mu pokazujete		
Uživa u igri sa raznim igračkama namenjenim deci istog uzrasta		
Svesno je rizičnog i nesigurnog okruženja i ponašanja		
Obično ne stavlja neprehrambene predmete u usta		
Može da smisli različite načine igranja sa jednom igračkom		
Ne kontroliše preterano igru sa drugom decom		
Igra pretvaranja je bogata i raznovrsna i ne zahteva usmeravanje odraslih		
Može započeti i završiti odgovarajuće aktivnosti u odgovarajućem vremenskom periodu		

6 godina & više kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

DA **NE**

Koordinacija

Uživa i traži različite načine kretanja i igranja

Ima adekvatnu izdržljivost i snagu da se igra sa vršnjacima

Usklađuje kretanje potrebno za igru i istraživanje

Obično hoda po šablonu peta prsti, a ne prvenstveno na prstima

Može da održava ravnotežu kada uhvati loptu ili kada se blago sudari sa vršnjakom

Može da hoda i održava ravnotežu na neravnim površinama

Šeta kroz novu sobu bez udaranja u predmete ili ljude

Oslanja se na nameštaj, zidove ili ljude i sedi savijeno jedino kada se zamori

Usklađuje kretanje potrebno za brže sportske aktivnosti (npr. fudbal, šutiranje lopte, školice i grube motoričke video igre)

Usklađuje pokrete ruku i prstiju za učešće u igrama i aktivnostima na stolu

Koristi odgovarajuću snagu kada se igra sa vršnjacima ili kućnim ljubimcima ili kada drži predmete

Može da održava dobar položaj sedenja potreban za školske zadatke

Može brzo da manevriše oko vršnjaka koji se kreću na igralištu

Učestvuje u izazovnim zadacima koji zahtevaju ravnotežu, kao što je vožnja bicikla

Može da koristi vrhove prstiju da pokupi male predmete, kao što su novčići sa stola ili mali delovi igre (npr. bockice)

Može da kopira jednostavan crtež

Učestvuje u finim motoričkim aktivnostima kao što su bojenje, pisanje i rezanje

Ima ustaljenu dominantnost ruke

Strana 2

SLOBODNO KOPIRANJE,BEZ IZMENA,OSIM UZ DOZVOLU PATHWAYS.ORG

Pathways.org je 501©(3) neprofitna organizacija. Dozvola za citiranje bilo kog dela ovog rada mora biti odobrena od Pathways.org. Materijali su obezbeđeni besplatno; nikakvi dodatni troškovi ne mogu biti naplaćeni za bilo koji od materijala Pathways.org bez prethodnog pisменog odobrenja. ©2019

6 godina & više kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

DA **NE**

Dnevne aktivnosti

Može da koristi pribor za jelo da bi pokupilo komadiće hrane

Ima uspostavljen raspored spavanja

Obično je u stanju da se smiri i da zaspi

Može da toleriše i nosi nove odevne predmete od raznovrsnog materijala

U stanju je da uzme odgovarajuće zalogaje hrane, a da ne prepuni usta

Može da toleriše šišanje i rezanje noktiju

Može da se prilagodi promenama u rutini

Može da se okupa ili istušira, ali može da preferira jednu od tih opcija

Ima ishranu bogatu različitim namirnicama koje su različite temperature i teksture

Potreba za sudaranjem, lupanjem i brzim kretanjem ne ometa učešće u aktivnostima i porodičnom životu

Može samostalno da obavlja svakodnevne zadatke koji imaju višestruke naloge, kao oblačenje

Često se budi odmorno i spremno za novi dan

Može da jede bez nereda

U stanju je da jede a da ne pravi nered

Svesno je kada mu je hrana na ustima ili na licu

Može da prati uputstva od više naloga kada je motivisano

Može da organizuje sebe i dan za samostalno obavljanje zadataka koji odgovaraju određenom uzrastu

Može da bude skoncentrisano u bučnom okruženju kao što je učionica

Uživa da učestvuje u glasnom zabavnom okruženju, kao što je rođendanska zabava

Nije neophodno kontrolisanje dnevnih zadataka kao što su oblačenje ili obroci

6 godina & više kontrolna lista sposobnosti

Važno je da u celini sagledate sklonosti i ponašanje vašeg deteta. Jedna ili dve stavke ne bi trebalo da izazovu zabrinutost. Međutim, ako vaše dete ne pokazuje često i dosledno više od nekoliko navedenih stavki u svakom uzrastu, odštampajte sledeću listu, proverite svoju zabrinutost i razgovarajte o tome sa svojim zdravstvenim radnikom.

	DA	NE
Lično iskustvo Uglavnom je srećno kada nije gladno ili umorno Naviknuto je na svakodnevne zvukove i obično ga oni ne iznenađuju Ima uspostavljen i pouzdan raspored spavanja Može da uživa u širokom spektru dodira, zvukova i mirisa Plače i primećuje kada je povređeno Može da se smiri nakon uznemirujućeg događaja Može da upozna novu sredinu ili aktivnost Može da obrati pažnju, a da ga ne ometaju zvukovi koje drugi ne primećuju Može da podnese neočekivane promene Može da prihvati neočekivane dodire drugih Koristi jednostavne strategije kako bi ostao mirno kada doživljava stres Ne zahteva preteranu utehu kada je uznemireno		

Total (out of 71)

Strana 4

SLOBODNO KOPIRANJE,BEZ IZMENA,OSIM UZ DOZVOLU PATHWAYS.ORG

Pathways.org je 501©(3) neprofitna organizacija. Dozvola za citiranje bilo kog dela ovog rada mora biti odobrena od Pathways.org. Materijali su obezbeđeni besplatno; nikakvi dodatni troškovi ne mogu biti naplaćeni za bilo koji od materijala Pathways.org bez prethodnog pisменog odobrenja. ©2019

www.Pathways.org • Facebook.com/PathwaysDotOrg • (800)955-CHILD (2445)